

Шолу

тақырыптық талдау

**Қазақстандағы жоғары білім беру мекемелеріндегі этика мен академиялық адалдықтың кейбір аспектілері: мәселелер мен болашақ перспективалар,
ред. Г.И. Муратова және Ш.М. Каланова, Астана, 2024**

«Қазақстандағы жоғары білім беру мекемелеріндегі этика мен академиялық адалдықтың кейбір аспектілері: мәселелер мен перспективалар» тақырыптық талдау Білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттігі (IQAA) тарапынан дайындалды. Талдаудың өзектілігі жоғары білім беру жүйесінде сапа мәдениетін нығайтуға бағытталған нормативтік және институционалдық шаралардың маңыздылығынан туындайды. Бұл талдау жоғары білім беру ұйымдарында білім сапасын қамтамасыз етудің этикалық және құқықтық аспектілерін бағалауға, күшті және әлсіз жақтарын анықтауға және тиісті механизмдерді одан әрі жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеуге бағытталған.

Тақырыптық талдау әдістемесі жоғары білім беру ұйымдарындағы корпоративтік басқару механизмдерін, академиялық адалдықты реттейтін ішкі нормативтік-құқықтық актілердің болуы мен қолжетімділігін, сондай-ақ білім беру сапасын қамтамасыз ету процестеріне қатысты жұмыс берушілер мен студенттердің деректері негізінде қалыптасқан дәлелдер базасын талдауды қамтитын бірқатар критерийлерді зерттеуге негізделген.

Талдаудың артықшылықтарына жан-жақты зерттеу тәсілі, салыстырмалы талдауды қолдану және практикаға бағытталған ұсыныстарды әзірлеу жатады. Талдау 14 жоғары білім беру ұйымының корпоративтік басқару модельдері мен тәжірибелерін қарастырды. Зерттеу барысында барлық қарастырылған ұйымдар әртүрлі дәрежеде этика мен академиялық адалдық мәселелерін реттейтін ішкі нормативтік құжаттар жүйесін құрғаны анықталды. Сонымен қатар, зерттеу академиялық адалдық пен этиканы қамтамасыз етуге арналған әртүрлі институционалдық механизмдердің, соның ішінде этика комитеттерінің, сәйкестік бөлімдерінің, басшылық блогтарының, кері байланыс арналарының (телефон желілері мен ұсыныстар жәшіктері), сондай-ақ жазбаша жұмыстарды плагиатқа тексеру жүйелерінің (антиплагиат бағдарламалық қамтамасыз ету) бар екенін атап көрсетеді. Жоғары білім беру ұйымдарының Академиялық адалдық лигасына қатысуы бөлек атап өтілген.

Сыртқы аудит есептерін талдау негізінде жүргізілген зерттеу білім беру іс-шараларын (курстар, семинарлар, тренингтер, вебинарлар) академиялық адалдық пен этика бойынша, қатысушыларды осы саланы реттейтін қазіргі стандарттар, ережелер мен рәсімдермен таныстыруға бағытталған.

Сыртқы аудит есептерін талдау жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының сапасын, оқу нәтижелерін және негізгі мүдделі тараптардың (студенттердің, оқытушылардың және жұмыс берушілердің) қанағаттану деңгейін жүйелі түрде бақылауын қамтамасыз ететінін көрсетті, бұл бағытталған

білім беру саласындағы ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің тиімділігін арттыру.

Талдаудың қорытынды бөлімінде Қазақстандағы жоғары білімде сапаны қамтамасыз етудің этикалық аспектілерін дамытудағы күшті жақтары айқындалып, тиісті ұсыныстар берілген.

Жалпы алғанда, тақырыптық талдау жоғары деңгейде жүргізілген, ол логикалық әрі үйлесімді ұсынылуымен, мықты негізделген қорытындыларымен және алынған нәтижелердің практикалық маңызымен сипатталады. Қорытындылар мен ұсынылған ұсынымдар практикалық құндылыққа ие және оларды сапаны қамтамасыз ету жүйесін әрі қарай жетілдіруде және білім беру ұйымдарының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық базаны жетілдіруде пайдалануға болады.

М.Б. Мұратханова,
Қылмыстық құқық кафедрасының доценті
Құқықтану факультеті,
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразиялық ұлттық
университеті,
Құқықтану ғылымдарының докторы (PhD)

КОЛЫН
ҚУАЛАНДЫРАМЫ
«Л.Н. Гумилев
Еуразиялық ұлттық
университеті» КеАҚ
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР
БАСҚАРУ КЕҢЕСІ
«ОК» 20.26
қол қойылды